

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Leven Ende Deughden Vande Vveerdighe Agnes Van
Heilsbagh Gheestelycke Dochter Onder de bestieringhe
der Societeyt Iesv**

Huysmans, Daniel

T'Antwerpen, 1691

XXIII. Wat'er voor-ghevallen is in't jaer 1638.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37188

XXIII, C A P I T T E L.

Wat'er voor-gevallen is in't jaer 1538.

§. 1. *Haeren yver om de Beelden vande H. Maeghet te cieren.*

ALs *Ioanna* naer het weder-nemen van de stadt *Rurmonde* heel besich was met haere Capellekens vande *H. Maeghet* te herstellen, ende haere Beelden te vercierren, die in dese Capellekens moesten ghe-ciert worden, gelijk in't leven van *Ioanna* beschreven staet: is haer *agnes* in dit godtvruchtigh werck seer behulpsaem geweest. Want als *Ioanna* alsdan op eenen kant vande stadt door aelmoessen eenigh gelt vergaederde, om de Beelden vande *H. Maeghet* te bekleeden; dede *Agnes* het selve op den anderen kant, ende *Juffrouw Botters* op den derden kant. Dese dry hadden de stadt verdeelt, om alle d'inwoonders tot hulpe ende mededeelinghe van dit goet werck te verwecken. Als'er voorder jet anders tot vermeerderinghe der eere vande *H. Maeghet* te doen was, en liet *Agnes* haeren dienst noyt ontbreken.

§. 2. *Vvordt vande H. Maeghet besocht als sy haer Roosenhoeeyken las.*

ALs sy naer't nacht-ghebedt, volghens haer gewoonte, haer *Roosenhoeeyken las*, wiert sy met een over-groote inwendighe vreught overgoten: ende te samen met een licht bestraelt, in't welck sy de *Coninghinne* des hemels, met een groote menichte van *HH. Maeghden* aenschoude, die by haer quamen ende seer vriendelijck met haer handelden. Welcken handel

soo vermaeckelijck was, dat *Agnes* tusschen dit gheselschap sich in vreughden verloor, die sy niet en konde uyt spreken: ende sy behiel door 't besoeck van dit Maeghdelijck ende hemelsch gheselschap, eene overgrootte liefde tot de Maeghdelijcke reynigheyt.

Haer herte was van dese liefde soo vervult, dat sy heel den volghenden dagh een seer besondere welgenegentheyt voelde, tot alle de ghene die in Maeghdelijcke reynigheyt leven. Sy en konde d'overgrootte vreught, die sy dien nacht ende den volghenden dagh uyt de suyverheyt geschept hadde, aen haeren Blechtvader met geen woorden verklaren, want alle tongen hier toe onbestandigh zijn.

§. 3. *Openbaeringhe vande H. Drijvuldigheyt.*

BY nacht bevreesst wesende, dat'er eenighen oproer soude op staen onder 't krijchs volck dat in de stadt was, ende haere ooghen op slaende naer den hemel, sagh sy haeren Salighmaecker, met sijn glorieus lichaem, hanghende aen een Kruys, dat inde locht boven d'aerde verheven was. Ende sagh te samen God den Vader aen den voet van dat Kruys, schoon, klaerblinckende, met soo vriendelijck aenschijn, ende soo minnelijcke ooghen, dat sy noyt te voren jet dierghelijcks gesien hadde: Want dit gesicht op een wonderlijcke en onuytsprekelijcke maniere geschiede. Aen 't opperste Deel des Kruys, sagh sy den H. Geest: niet gelijkmen die schildert; maer op een maniere, die sy niet en konde beschrijven. Schrijft alleenlijck dat het beeldt van sijn aensicht heel jeughdigh, klaerblinckende, suyver, ende wit was, maer sonder lichaem: Ende dat dit aensicht sich verthoonde, op dat sy kennisse

nisse vanden derden persoon soude vatten. Dat de re-
ste van sijn ghedaente, die breed ende wijd verspreyt
wiert, gout vervigh ende root scheente wesen: maer
dat dese gout ende rootvervighe coleuren niet ghe-
meyns met d'aerde hadden. Dit voorschreven aensicht
van den H. Geest, scheen te rusten, op de borste van den
Salighmaecker, die aen 't Kruys hongh.

In sulcker voeghen hadde sy de dry Goddelijcke per-
soonen, die maer een waeren, in haer gesicht: ende aen-
riep die alle dry, als een: om door den Sone, ende den
H. Geest, het Vaderlijck herte te beweghen, dat die be-
roerte van het krijghs-volck mochte verhoedt worden.

Hier-mede sterck in-ghekeert zijnde, sagh sy, hoe
den H. Geest, uyt het Vaderlijck herte, den Sone tot
peys ende vrede beweeghde, ende hoe den gekruyften
Sone hier door noch hoogher verheven wiert, ende
hoe dese dry personen alle te samen haer vriende-
lijck met minnelijcke ooghen aensaghen.

Op den selven ooghenblick, troek den Sone sijnen
rechten arm van het Kruys, ende reyckte sijn rechte
handt tot *Agnes* die oock scheen haer rechte handt tot
den Sone te reycken: ende dese twee handen vanden
Sone Godts, ende van *Agnes* wierden te samen ver-
voeght, tot een teeken van vrede. Hoe dit gheschiet
is, en was haer niet mogelijk te verklaeren: maer seght
alleenlijck, dat dese dry personen sich alhier ver-
thoonden, elck met sijn besondere uytwerckinghe,
ende nochtans met eenen wille ende wesen. Door dese
minsaeme vernaerdinghe tot de Godtheyt, wiert
Agnes verdrietigh dat haer ziele noch langher in 't aer-
de-vat des lichaems verblijven moeste, ende niet en
konde daedelijck ontbonden worden, om met haeren
Saligh-

Salighmaecker ende Bruydegom vereenight te blijven.

Niet teghenstaende dat dit ghesicht in den winter-tijdt, te weten den 8. Februarij gheschiet is, was sy door het selve foo ontstelt in haer lichaem, dat het sweet van alle kanten uytbrack, 't welck gheheel den volghenden dagh duerde, oock in handen ende voeten: Soo dat sy ghenootsaeckt was, eenighe kleederen af te leggen (die sy op andere daeghen ghemackelijck konde verdraegen) om eenige verkoelinghe aen haer brandigh herte te gheven.

Den teghenstrijdt, die sy in haer selven voelde, als sy dit verhael op 't papier stelde, gheeft sy te kennen met dese woorden: *Ick ghevoele dat ick liever soude verplettert worden, als hier van iet te segghen, of te schrijven: Ick eenen modder van alle wuylichey, aen den welcken niet anders toe-komt, dan verfoeyt ende verstootten te worden, ende voor d'oogen der menschen noyt te komen. O mijnen Heere ende Godt, mijnen Salich-maeker, ende Verlosser, laet my alleenlijck voor uwe oogen bekent wesen, of haelt my van hier: VVant ick sulckx niet langer verdraegen kan, dat uwe Majesteyt sich aldus toeneyght tot desen alder-onweerdichsten worm. VVant in dit te beschrijven ende te bepeysen, wie ick ben, ende wie het is, die sich tot my aldus toebooght, soo meyne ick van schaemte te beswijcken, ende te bersten van traenen. Ick en wensche niet langer te leven: want ick sulckx niet verdraegen kan. O Heere gelieft het uwe Majesteyt, my hier langer te laeten, soo bid' ick om gratie, om t' uwer liefde te lijden: Ende dat uwe Majesteyt alle voordere gratien believe op te houden, tot dat wy te saemen onscheydelijck in't eeuwigh leven sullen vereenicht wesen. Nochtans o Heere uwen Wille is den mijnen, ende mijnen Wille is uwen.*

S. 4. *Andere vereeninge met Godt, ende ondersoek of er geene eygen liefde hier mede vermengelt was.*

Ick sal hier noch iet anders stellen, dat de selve stofse belanght, ende korte daeghen naer 't voorgaende geschiet is, ende dat met haer eyghen woorden.

Als ick s'nachts, volgens mijn gewoonte mijn devotie dede: Ick segge mijn: den Bruydegom alleen is hier den werckman, ende de Bruydt lijdt het welcke my dien nacht op een wonderlijcke maniere gebeurt is, daer ick van swijgen moet, want ick 't niet en kan uyt spreken. Ick segge dan, als ick d'alder-onweerdighste in mijn gebedt mijnen inkeer tot Godt dede: Op de selven oogenblick voelde ick in't binnenste van mijn herte, een soo groot klaer-schijnende licht opgaen, dat ick my anders niet en gevoelde, als verloren in een oneydelijcke zee van klaerheyt, en dat by nae geheel den tijt van dat gebedt. Dese welde is soo groot, dat-se niet en kan kenbaer gemaect worden. D'invendige vreught die my hier van by blijft, ende dat met een seer teere liefde om op't aldersuywerste mijnen Beminden aen te hangen, ende met hem eenen wille te hebben, is soodaenigh, dat ick 't niet seggen kan.

Ontrent dry uren, want ick voor een ure opgestaen was, soo ick noch een besondere gesteltenisse in mijn selven gevoelde: Begon ick in mijn selven te dencken, of hier in oock wel eenich bedrogh mocht schuylen. In't binnenste der ziele, daer ick dat licht gevoelde, daer en kan ick niet van twiffelen of 't is Godt: want noch Engel noch duyvel, en kan soo naer komen. Maer ick ondersocht eens met eenigh achterdencken, of ick in dese toe-vloeyende gratien, die gevoelijck zijn, eenigh ghenoeghen nam aenhanghende aen de gaven, ende niet aen den gever. Hier gevoelde ick my, door Godts gratie, in Godt ingekeert, ende niet in sijn gaven. Door welcke ken-

R

nisse

nisse ick my noch meer in Godt verstijft voelde, als in eenen Hemel, die den Hemel self is; maer die ons somwijlen wat laet proeven, van den voorsmaeck der wreughden die de Saligen hier boven ten vollen genieten. Mijn ziele voelde een onuytsprekelijcke liefde uyt Godt, ende was als smiltende in Godt. Dit en moet niemant wonder schijnen: want een woort alleen van den Beminden uytgesproken, tot de Beminde ziele, doet haer smilten. Soo dat sy dan niet meer met haer selven is: Maer met dien die sy bemint: Ende wort als eenen geest met hem. Sy leeft, niet sy, maer haeren Beminden leeft in haer.

§. 5. Haer groot betrouwen op Godt.

DAer was een Dochter, die door jet dat sy gelefen hadde, seer ontstelt, ende seer kleynmoedigh was: want alle haer geestelijcke timmeringe, soo haer docht, soude om verre vallen, of lagh om verre. Agnes dit wetende, merckte terstont, dat dit door 't opstoken vanden helschen vyant voort quam, die inde ziele van dese Dochter plaetse gevonden hadde, de welcke hy met dit windeken van kleynmoedigheyt dede wankelen, om dat sy niet vast genoegh in Godt gevestight was, ende geen genoegsaem betrouwen op hem en hadde. Seyde dat foodaenighe zielen in perijckel staen, van lichtelijck inden eersten aenstoot te vallen: door dien dat sy geen en vasten grondt in Godt hebben, inden welcken wy alles vermoghen: ende voeght hier by dese woorden. *Een vast betrouwen op Godt almachtigh, is eenen seer krachtighen pyl, die Godts herte doorwondt, ende doet het selve vlammen van liefde tot ons. Godt schiet eenen pyl tot ons herte, als hy dat tot hem treckt: desen pyl moeten wy tot Godt weder-schieten, door een vast betrouwen op hem:*
Want

Want hy en sal ons niet weygheren, wat wy met dit betrouwen van hem versoeken, als het streckt tot vermeerderinghe van sijn eere ende glorie, ende tot verwoordinghe van onse saligheyt.

S. 6. Haer Gebeden voor de Paters der Societeyt die te Maestricht gevanghen ende gedoodt zijn.

Als P. Joannes Baptista Boddens Rector van 't Collegie der Societeyt Jesu binnen Maestricht, met twee andere vande selve Societeyt, inde gevangnisse gesmeten wierden, als wetenschap hebbende van eenigh verraet, 't ghene sy behoort hadden t'ontdecken: wiert *Agnes* soo 't schijnt, van Godt self vermaent ende verweckt om voor dese gevanghenen te bidden.

Dese Paters wierden gevanghen den 18. Meert 1638. op den middagh: ende *Agnes* was den selven avondt, vroegher dan sy pleegh, te weten, voor acht uren te ruste ghegaen: ter oorsaecke vande ontfeltheyt ende swackheyt die haer over-gebleven was van haer vorige groote inghekeertheyt tot Godt. Nauwelijcks en was sy in slaep gevallen, of wiert opgheweckt met eenen stoot op haer sijde. Niet verstaende wat desen stoot bedieden wilde, liet den selven ongeacht voor by gaen, ende voeghde sich om noch voorder te slaepen. Weynigh tijt daer nae, voelde sy eenen harden slagh op haer hoofd, die haer wederom ontweckte: maer ghemerckt dat sy oock alsdan niet op stont, midts dat sy wiste dat het noch geen tijt was van haer nacht-gebedt te beginnen ('t welck gemeynelijck ten elf of twelf uren begoft) wiert sy noch voorder met dry harde stooten aengestout om den slaep te laeten, ende te bid-

R 2

den:

den: van welke stooten den derden soo hard was, dat sy niet voorder aen soo dappere vermaeninghen derfde wederstaen, maer voorgenomen heeft sich tot een buyten-tydigh gebedt te begheven, tot het welck sy soo bescheedelijck verweckt wiert. Sy hoorde dat de klokke alleenlijck thien uren sloegh: maer even-wel stont op, om haer nacht-gebedt te beginnen: ende vast ghefelt hebbende dit vroegher te doen dan sy placht, wiert te samen *seer getrocken, om voor de gevangenen van Maastricht te bidden, maer besonderlijck voor de Societeyt, ende voor den noot vande H. Kercke.* Dese woorden geven te kennen dat haer de gevanghenisse van dese Paters aldan ten minsten onvolmaecktelijck van Godt veropenbaert wiert: want sy door menschelijcke kennisse soo spoedelijck niet en schijnt achterhaelt te hebben, een gheval dat te Maastricht den selven dagh op den middagh geschiet was, ende inde opwekkinge tot dit ontijdigh gebedt dese geschiedenisse niet en schijnt geweten te hebben.

De stoffe der Meditatie, die sy tot haer nacht-gebedt aldan voor-ghenomen hadde, waeren dese woorden des Salighmaeckers. *Mijnen Godt, mijnen Godt, waerom hebt ghy my verlaeten?* Dese stoffe paste uyterlijck wel op de tegenwoordige omstandigheyt: want ghelijck Christus aen't Kruys hanghende inijnen uytersten noot met dese bedruckte woordenijnen Hemelschen Vader toesprack; soo gebruyckte sy de selve woorden, tot den selven Vader, in den teghenwoordighen noot van dese gevanghenen: ende offerde haer eyghen lichaem om te lijden ende voor de misdaden te voldoen, die d'oorfaecke waeren van soodaenigh geval.

Dit was't gebedt van *Agnes* voor de Paters, die te
Mae-

Maeſtricht gevanghen waeren, op den dagh van haer gevangheniſſe. In 't welck ſy ſonder aerbeyt tot nae middernacht met Godt vereenight ghebleven is. Laet ons hier by voeghen hoe ſy noch voorder voor de ſelve Paters gebeden gheeft, ende wat uyt-komſte haer gebedt gehadt heeft.

Als ſy daer nae verſtaen hadde hoe vreedelijck deſe dienaers Godts op de pijnbanck gheleyt waeren, om tot belijdeniſſe ghepraemt te worden, van 't ghene daer ſy onſchuldigh in waeren: Voelde ſy hier over grooten weedom, ende medelijden. Offerde ſich aen Godt op een nieuw, om in haer lichaem de pijnen te verdraeghen, die de Paters gheleden hadden, ende noch ſouden lijden, wenchende door haer eyghen pijnen, de pijnen van haeren naeſten te verlichten.

Met deſe ghedachten ende begeerten die haer dagh ende nacht pijnighden, quam ſy den 9. van April in een Kercke, voor een Lieve Vrouwe Belt: Met weemoedighe ooghen dat Beldt aenſiende, ende als mer ghewelt van de H. Maghet verſoeckende, dat deſe haere dienaers door d'almachtighe handt van haeren Sone daedelijck mochten verloſt worden. Ende hoorde van de H. Maghet, alſdan deſe woorden: *Aenſiet mijnen Sone, die uyt haerder liefde lijdt: En ſullen dan ſijn dienaers oock niet wat lijden voor de rechtveerdigheyt?* Sy floegh haer ooghen alſdan op een Beldt van den lijdenden ende gewonden Saligh-maeker: Die haer met droeve ooghen ſcheen t'aenſchouwen, ende te ſeggen: *Sal ick alleen lijden? En ſullen mijn litmaeten niet wat bitterheyt mogen proeven, om aldus my meer te behaegen?*

Door deſe woorden van den Saligh-maeker, ende van ſijn H. Moeder, viel *Agnes* in groote beſchaemtheyt,

heyt, ende hiel op van bidden voor de verlossinghe van dese Paters: Maer verfocht van Godt, dat hy hun sterckte ende lijdsaemheyt wilde toestieren, als hy hun dese pijnen toeschickte, om ghelijcker te wesen aen den lijdenden Saligh-maeker.

Naer eenen kercker van vier maenden, ende naer grouwelijcke pijnbancken, tusschen de welcke dese ghevanghenen stantvastelijck haer onnooselheyt verklaerden, zijn sy ten lesten veroordeelt gheweest om onthooft te worden. Hoe dat *Agnes* de tijdinghe ontfanghen heeft, dat sy onthaelt waeren. Sal ick met haer eyghen woorden beschrijven. *Hoorende dat die Paters onthalst waeren, voelde my terstont ingetrocken, om voor haere zielen te bidden. Ingekeert zijnde bevont my in Godt soo verblijdt, als of ick dese zielen klaerlijck in Godt aenschouwt hadde, in een groote ende ongemeyne vreught. Voelde my daer van soo ontfeken, dat ick voor dese zielen niet konde bidden, soo ick in't eerste hadde voor-genomen te doen: Maer konde alleenlijck Godt met alle sijn Heyligen loven, over sijn goetheyt ten opsicht van dese zielen, die ick in soo groote glorie verheven sagh, de welcke my als wesentlijck voor-gestelt wiert. Dese vreught overliep my in sulcker voegen, dat ick dese dingen aen een ieder wel soude geseyt hebben, gelijk ick't al seyde aen sommige. Ick moest my van dese Hemelsche Bruyluft-feeft met geweld inhouden, ende en konde my niet wel met den geest om leegh houden. Ick gevoelde my daer mede in Godt getrocken, om als sonder midden gelijckelijck met alle Heyligen Godts, Godt te loven, over dese gratie, die by aen sijn dienaers, naer soo luttel strijts gedaen hadde: De welcke soo groote glorie genoten, die een wighlijck sal dueren. Och geluckige zielen, die hier toe geroepen worden, om voor Godt uyt liefde te lijden, gelijk dese den*

tijdt der ghewangenisse, seer dickwils ende seer volmaecktelijck uyt snyvere liefde sich aen Godt overghegheven hebben? Welcke overgewinge misschien in andere gelegenheydt soo volmaecktelijck niet en soude gheschiet zijn. Dit wiert my klaerlijck in desen inkeer voor-gestelt, ende hier by noch vele andere dingen, die ick niet bevoorden en kan.

§. 7. *Soete Bedenckingen ende openbaeringen op Palmsondagh.*

OP Palmsondagh was *Agnes* teghenwoordigh inde wijdinghe der palm-tacken, inde Kercke der Societeit: ende als den Priester, naer ghewoonte de gewijde Palmen aen de Religieusen uytreyckte; voelde sy groote geneghenthey om oock een deeltjen vande se taxkens uyt de handen des Priesters t'ontfanghen. Want ten tijde vande voorschreven wijdinghe hadde sy haere Bedenckinge, hoe dat op den Sondagh voor de doot des Salighmaeckers, binnen Jerusalem, door 't stroeyen van Palm, ende olyf-tacken, den peys beteeckent wiert tusschen Godt ende de sondaerep: hoe dat Christus vriendelijck dit peys-teecken vande Joden ontfanghen hadde, ende hoe dit teghenwoordigh uyt-reycken der Palm-tacken, desen peys oock beteeckende. Uyt dese bedenckinge sproot de voorseyde geneghenthey, ende den wensch, om deelachtigh te wesen, van dit uytwendigh teecken van geestelijcken peys. Welcken drift versterckt wiert door dien dat sy inwendighlijck sagh, dat dese taxkens, die aen de Religieusen uytgereyckt wierden, bloeyende waeren van witte bloemen, ende vruchten voort brochten, die 't herte vanden Hemelschen Vader schenen grootelijcks te vermaecken. Sy sagh noch voorder dat jeder een, die

die dese taxkens ontfontgh als in Godt in-ghetrocken wiert, ende een besondere geestelijcke uytwerckinghe vanden Hemel genoot.

Door dit gesicht wiert sy ghepraemt, om van dien grooten peysmaecker tusschen hemel ende aerde, in-nighlijcks te versoecken (naedemael hy door het uytreycken van dese taxkens sich soo vriendelijck ende mildt verthoonde aen sijn dienaeren) dat sy van dese vriendtschap ende mildtheyr mochte deelachtigh worden, niet teghenstaende dat het haer ongheoorloft was uyt de handen des Priesters een van dese taxkens t'ontfanghen.

Op den selven ooghenblick ontfontgh sy in 't binnenste van haer herte dese inspraecke, die met een groote inwendighe vreught vergeselschapt wiert. *Ick sal mijn selven aen u door dese handen gheven, tot eenen ewighen olyf-tack van peys ende vrede. Soo dat er niet inde wereldt soo swaer is, dat my van u sal af-scheyden: maer ghy sult alijt in my gerust blijven, ende mijn gratien alijt meer ende volmaecktelijcker genieten.*

Door dese goddelijcke inspraecke verstont sy, dat haeren wensch verhoort was, ende dat sy door Godts gratie als eenen gheestelijcken Palm ende Olijf-boom in Godt soude opgroejen. Ende soo sy uytterlijck tot den geestelijcken voortganck van *Ioanna van Randen-raedt* gheneghen was: Voelde alsdan een besondere begeerte van te versoecken dat *Ioanna* in sghelijcks foodaenighen Olijf tack mochte wesen, ende gulfighlijck in bloemen ende vruchten van volmaeckte deughden opwassen.

Op dit versoeck ontfont sy dese antwoord. *Ick gheve haer mijn selven, als eenen vermaeckelijcken Olijf-tack.*

Ick

Ick sal haer doen opgroeyen in mijn liefde; ende haer ten le-
sten in my trecken: Sonder dat sy oyt van my sal gescheyden
worden.

Tusschen 't hooren van dese woorden, sagh sy dat
Ioanna als een jeughdigh ende groen boomken voor
Godts ooghen stondt. Ende haere ooghen vestighen-
de op dit Boomken, bemerkte, dat het selve spoe-
dighlijck tot Godt opklom: Ende soo hoogh verhe-
ven, ende in 't Vaderlijck herte Godts soo verre op-
ghetrocken wiert, dat sy ten lesten haer ghesicht in de-
sen gulsighen wasdom verloor. Sy verstont oock te
samen, dat den gront van soo gulsigh groeyfel, het
menighvuldigh ende groot lijden soude wesen, dat
aen *Ioanna* soude overkomen: Dat dit lijden soude
lanckduerigh wesen; dat *Ioanna* menighe doot soude
sterven, eer sy desen gheestelijcken ende hoogh ver-
heven Olijf-boom voltrecken soude. Maer dat sy door
elcke doot een nieuw leven soude scheppen. Sy sagh
noch voorder inden gheest wat soorte van lijden dat
Ioanna te verwachten stont, wat teghenspoet, wat ver-
driet, wat verdruckinghe: ende hoe sy door elck lij-
den in 't besonder tot Godt naerderde, ende tot hoo-
gher volmaecktheyt ghevoordert wiert.

Dit schreef *Agnes* den 28. Meert 1638. als *Ioanna* min-
dan dertigh jaeren out was, ende haere Ouders noch
leefden. Hoe veel kruysen ende hoe menighvuldighe
dooden dat *Ioanna* naer de doot van haer Ouders tus-
selen haer dertigh ende vyftigh jaeren onderstaen
heeft, blijkt uyt het kort verhael haers levens: in
welcke jaeren dese voor-segginghe, naer dat *Agnes* o-
verleden was, ten vollen volbrocht is gheweest.

Door dit vermaeckelijck gesicht dat sy, ende *Ioanna*,
S als

als Olijf-boomen van Godt aenghenomen wierden, was haer herte soo vol vreughden, dat sy dese met gheene woorden en konde beschrijven. Voelde hier by een uytnemende verlanghen, om dien goddelijcken gast inde H. Communie in haer siele t'ontfangen, die haer toegheseyt hadde, door sijn eyghen handen sich met haer te vereenighen. Sy itelde dan de deure haers herte wijdt open, met soo groote begeerte verlanghende naer sijn toekomste, dat de Misse haer ten deele seer lanck schein, mits dat sy niet wel en konde vertoeven van hem t'ontfangen; ten deele seer kort, ende als eenen oogenblick, om d'inwendighe vreughden, die in haer ziele soo overvloedigh waeren, dat sy hier onder schein te beswijcken. *'T welck haer dede segghen. Och wonderlijcken Godt in sijn aenlockingen, om ons naerder tot hem te trecken?*

Als de Misse voleyndicht was, ende den tijdt der Communie naeckte: wiert sy door een nieuw ghesicht noch vlam migher inde liefde tothaeren Bruydegom. Want sy sagh hem inde hande des Priesters als lacchende, ende niet willende langher wachten, om met haer vereenicht te worden. Door welck ghesicht haer ziele soo ontstelt wiert, dat sy gheenen middel en sagh om met behoorlijcke gheschicktheyt ende staedigheyt tot de H. Communie te naerderen: sy schein te vliegen, al-hoe-wel d'onweerdighste van alle menschen, soo sy seght, om dien goddelijcken gast, als door sijn eyghen handen t'ontfangen.

Sy meynde sich in dese Communie ghelijck op andere tijden, aen de voeten Christi te stellen: maer door den besonderen intreack die sy aldan hadde in Godt, wiert haer desen toe-keer tot sijn Heylighe Voeten
ont-

ontnomen; ende voelde sich tot een andere ende verhevender plaetse getrocken, te weten tot een soete omhelsinghe van haeren Beminden, met soo groote ruste ende stilte, als of sy, niet hier beneden op d'aerde, maer in den hemel in Godt met een dronckenmaeckende liefde gheweest hadde. D'inwendighe ghesteltenisse die haer ziele alsdan hadde, en konde sy niet beschrijven: Ende dese selve ghesteltenisse duerde noch, als sy dit schreef: te samen bekennde, dat dierghelijcke ontsteltenissen haer in dese tijden by na daeghelijckx over-quaemen.

Mer wy voorder komen, moet ick hier den Leser verwittighen, dat inde schriften van *Agnes* die ick met alle eenvoudigheyt involge, op de voorgaende plaetse den naem van *Ioanna van Randenraedt* uytgheschrabt is, ende boven dat uytshrabsel de letter N ghestelt is. Maer ghemerckt dat-men naer dit uytshrabben, haeren naem noch eenighfints, ja klaerlijck sien ende lesen kan: hebbe ick hier boven, sonder eenighe twijfelinghe gheseyt, dat *Ioanna* desen hoogh verheven Olijf-boom is. Ick moet de reden van dit uytshrabben met een wordeken aenraecken, volghens mijn ghevoelen: 't welck ick oordeele wel ghegront te zijn.

Ioanna heeft alle de schriften van *Agnes* met haer eyghen handt gheschreven, soo ick inde Voor-reden geseyt hebbe. Haer getrouwigheyt en liet niet toe, dat sy dese schriften uyt schrijvende, inde selve iet soude veranderen. Maer bemerckende, dat de voorschreven openbaeringhe, voor soo veel als dese haeren persoon raeckt, grootelijcks tot haeren lof ende eere strecket: soo en konde haer ootmoedigheyt niet gedoogen,

dat desen hoogh-verheven Olijf-boom door haeren naem soude bekent wesen. Sy heeft dan van den Biecht-vader, soo ick meyne, ernstelijck versocht ende verkregen, dat-men inde plaetse van haeren naem, de letter N. soude stellen, ende in deser voeghen haeren lof bedecken. Ick bevinde dat het selve in meer andere plaetsen gheschiet is, daer *Ioanna* ghepresen wort: maer niet in die plaetsen de welcke niet en strecken tot haeren lof. Dit hebbe ick eens voor al willen aenteekenen, om aen den Leser kenbaer te maecten, hoe *Ioanna* door haer ootmoedigheyt ghefocht heeft te bedecken, dat inde schriften van haer Meesterisse tot haer eere streckte; ende hoe de waerheyt nochtans ghekomen is tot onse kennisse.

S. 8. *Sy vertroost haeren Biecht-vader die met de Steen ghepijnight wiert.*

Agnes wiert by nacht van Godt verwittight, dat haeren Biecht-vader, dien nacht in sijn lichaem seer gheperst ende ghepijnight wiert, soo dat hy door de grootte der pijnen niet en konde rusten, maer ghe-nootsaecht was in sijn kamer te wandelen: dat den Biecht-vader dese persinghen ende pijnen, die overlafstigh waeren, ende die hem onversiens dien nacht overvielen met kloecken moet aen de **H** Dryvuldigheyt opdroegh; ende dat het opdraeghen van dit lijden aen Godt seer aenghenaem was. Den volghenden dagh kreegh sy menschelijcke kennisse, dat den Biecht-vader den voorgaenden nacht in sulcker voeghen overghebrocht hadde, ghelijck haer veropenbaert was: want hy seer groote pijnen gheleden hadde van de steen.

Als

Als sy dese verwittinghe die sy by nacht ontfan-
ghen hadde beschrijft, om aen den wille des Biecht-
vaders te voldoen, veruoeght sy by dit verhael, soo
foete ende soo krachtighe woorden, die den Biecht-
vader tot voordere kloeckmoedigheydt konden ver-
wecken, ende te samen haer begheerte tot het lijdē
van dierghelijcke pijnen, te kennen gaven, dat sy my
weerdigh duncken, hier ghestelt te worden: Ende zijn
dese.

*Ick wensche V Eerw. veel gelucks, met desen kostelijken
schenck van Godts handen ontfangen, ende te samen bystant
uyt het Vaderlijck herte, om dese nieuwe gifte soo te bereyden,
ende soo te koken, dat sy aen de H. Dryvuldigheyt een seer
soete ende wel smaeckende spijsse mach wesen, tot vermeerde-
ringe van V Eerw. ziele saligheyt, ende oock van andere, die
soo goede exempelen sullen volgen. Hier toe versoecken wy
de hulpe, ende tusschen spraecke vande Koninginne van alles,
op dat sy ons gratie verwerue, om haers Soons ende haer exem-
pel te moghen nae volgen, in alle pijnen ende moeyelijckheyt,
verduldigblyck, bly-geestighlyck, ende als vliegēde te ver-
draegen, voor soo veel als 't doentlyck is. Wy vermogen soo
veel door Godts gratie, als wy ons maer kloeckelijck willen daer
mede te werck stellen. In dit werck en sal ons die stercke me-
de-werckende handt Godts niet af-vallen: maer door desen by-
stant sal ons werck licht worden, dat ons te voren swaer
docht.*

*O wondere schatten, die Godt almachtigh ons uytdeylt!
Konden wy die met gelijcke liefde ontfangen, met de welcke
sy geschoncken worden! Konden wy die met vreughden drae-
gen! Vonderlijcke schatten zijn hier in verborgen. Dat wy
dese schatten kenden, wy souden vliegen naer dese packen
van lijdē. Ick segghe packen: om dat het lijdē aen de na-
tuere*

tuere swaer is. Maer naer den geest moeten wy daer mede opgeheven worden in Godt, ende over sulcke gratie hem lof ende danckbaerheyt geven. Wy moeten ons d' alderonweerdigste bekenen om soodaenige gratien t'ontfangen: want wy inder daet sulckx onweerdigh zijn. Eenen geest die opgeheven is in Godt, en sal niet letten op den ondersten mensch. Als den ondersten mensch pijnen gevoelt, als dan laet den geest door eenblyhertigh gelaet blijcken, de weerdigheyt der pijnlijckheden, die ons soo aengenaem maecten aen Godt, ende soo seer met hem vereenighen. Aen soodaenighe ziele is het lijdē eenen voormaeck des hemels; Het lijdē en is geen lijdē, maer een alderkrachtigste verheffinghe tot Godt, door de welcke de ziele aen Godt, ende alle Godts heyligen aengenaemer ende inde goddelijcke liefde verhevender wort. Och Heere door u heet-brandende herte van liefde tot ons, en vergeet toch niet, my te beschencken, met dien alderkostelijcksten minnedranck des lijdens, al ben ick 't onweerdigh. Laet het lijdē door uwe goetheyt over my komen, ende geeft my verduldigheyt nae de maete van 't lijdē: om daer in ende daer door, altyt met vrolijckheyt aen uwe Majesteit lof ende danckbaerheyt te bewijfen.

§. 9. Biddende voor den Bisschop, die sieck was, verstaet dat sijn leven voor eenighen tijdt verlengt wiert.

INde maent van April wiert sijn Hooghweerdigheyt *Iacobus à Castro* Bisschop van Ruremonde met een forghelijcke sieckte bevanghen, door de welcke gheheel de stadt beweegt wiert om van Godt de bewaernisse van soo goeden Herder met ghemeyne ghebēden te verfoecken. Ider een, naementlijck d'arme ende behoefdighe menschen, versochten door alle midde-len van Godt de behoudenisse van soo goedertieren
Va-

Vader: Ende de Predicanten verwekten 't volck over al, om vierighlijck sulckx vanden hemel te vraeghen.

Agnes vervoeghde sich, in dit heyligh verfoeck, met de reste, als de minste van alle; haer ghebeden aen Godt op-draeghende, door de gebeden van d'andere, op dat Godt noch eenighen tijdt het leven van soo weerdighen man bewaeren soude, als dit dienstigh soude zijn tot vermeerderinghe van sijn eere ende glorie, ende tot meerdere saligheyt van sijn Hooghweerdigheyt. Ende socht aldermeest Godt hier toe te beweghen, door de groote bermhertigheyt die desen Bisschop aen den armen bethoonde, den welcken de kleyne middelen die hy besat, soo mildelijck aen alle soorten van behoefstige menschen uyt-reyckte.

In dit gebedt sagh sy de ziele van den Bisschop, door de handen der armen, op-genomen, ende voor Godts throon gestelt, alwaer dese ziele vriendelijck van Godt omhelst wiert: maer sy wiert wederom in de handen der armen gestelt, om tot hunnen troost noch eenen kleynen tijdt in dit leven te verblijven. Hier doot wiert haer te kennen ghegheven den uyt-val van haer gebedt: want den Bisschop is dit perijckel van sterven ontkomen: ende is in't volghende jaer op den Feestdagh vanden H. Matthias gestorven.

§. 10. *Wordt vermaect met een Enghels gesangh.*

INde selve maendt inden midden-nacht heel ghesmolten zijnde inde groote zee der Godtheyt, ende als droncken van heet-brandende liefde tot haeren Bruydegom, hoorde sy eenen seer soeten sangh der Enghelen. De reden van dese musiecke was, soo haer docht, . . .

docht, dat een ziele door de handen der Enghelen tot haer eeuwige besittinghe inden hemel in-ghebrocht, ende door de Moeder Godts aen den Sone, door den Sone aen den Vader gheoffert wiert: waer over dese blydschap vande Enghelen bewesen wiert, die sy oock mede smaecte. Verscheyde daghen daer nae bleef sy als verslonden in desen hemelschen sagh, soo dat den uyt-keer tot de schepselen haer seer moeyelijck viel: 't welck haer nochtans noodigh was, om onder de menschen te verkeerem. *Vonder over wonder ist*, seght sy, *dat een ziele hier smaect: waer van alle tonghen moeten swijghen*. Hier van is haer by ghebleven een meerdere ingekeertheit tot Godt, met meerdere vernaerderinghe tot haeren Bruydegom.

§. II. *Haer Schoon-broeder ende den Vader van haer Schoon-broeder, sterven.*

MEt haeren Beminden vereenicht zijnde, heeft sy verstaen, dat den Man van haer Suster in een swaere sieckte soude vallen, ende van dese sieckte sterven. Door dese tijdinghe, die Godt haer toe-fondt, wiert sy onrustigh, door eenighe ongereghelde geneghentheit om desen Swaeger noch langher in't leven te behouden, ter oorsaecke, dat sy eenighe swaerigheden voor-sagh, die haer Suster door sijn aflijvigheyt soudem verdrucken. Hier over spreekt sy haere schult, als van eene wederspanningheyt tegen den wille Godts: die sy haest gheweert heeft, sich inden Goddelijcken wille over-ghevende.

Haers Susters Schoon-vader viel oock sieck, ende sy verstont wederom van Godt, dat hy insgelijcks van die sieckte soude sterven. Sy vertrock dan naer Wassenbergh,

bergh, soo om haer Suster in dese swaerigheden te troosten; als om te forghen, dat aen dese twee siecken niet en soude ontbreken, 't welck aen de suyveringhe haerder ziele noodigh, of nuttigh was.

Op wat dagh dat haer Schoon-Broeder ghestorven is, en heeft sy in haer schriften niet aen-gheteekent: Van sijn Vader schrijft sy, dat sy seer besorght was, op dat hy sijn kercken-rechten ontfanghen soude, want hy daer toe onwilligh was, denckende dat hy van die sieckte niet en soude sterven. *Agnes* die van Godt sijn aenstaende doot verstaen hadde, en vont geen ruste, noch by daghe, noch by nachte, tot dat hy sijn biechte ghesproken hadde: die hy ten lesten aen den Pastoor gedaen heeft, met overghevinghe van sijn leven in de Goddelijcke belijfte, tot grooten troost van *Agnes*. Hy ontfongh naer de Biechte, oock de voordere Sacramenten der H. Kercke, ende stierf den 6. September.

§.12. *Wort vande H. Maeghet beantwoort, ende verskert van beschermt te worden in haer aenstaende perijskel.*

DEN 4. September, te Wassenbergh wesende, ende seer bedught, hoe sy naer Ruremonde soude weder-keeren; gemerckt dat de weggen seer onveyligh waeren, door het krijghs-volck, 't welck daghelijcks de reysende menschen af-stroopte, ende de selve van alles beroofde: wiert sy van dese bekommeringhe verlost, als sy inde Kercke besich was, met haer Roosen-hoeyken te lesen. Want in 't uytspreken ende rijpsinnigh overdencken van dese woorden, *Den Heere is met u*, ontfongh sy vande H. Maeghet, dese toe-spraecke: *Hy is oock met u, ende sal besonderlijck met u zijn op de reyse, die ghy op den avondt van mijn Geboorte sult aen-nemen, om naer huys te keeren.*

T

Hier

Hier was haer ziele met een vreught overgoten die niet uyt te spreken en is: ende stelde alſdan op den Avondt vande Geboorte der H. Maeghet, te weten den 7. van September, niet-teghenstaende de perijckelen die alſdan op den wegh waeren, naer Ruremonde te keeren: vastelijck betrouwende, dat de H. Maeghet, volghens haere toe-segghinghe, alle ongeval soude afweiren.

Maer als den voorseyden ouden man, twee daghen naer dese geschiedenisse, op den selden deser gestorven was, soo hier boven gefeyt is: wiert sy vande vrienden gepraemt, om te Wassenbergh ten minsten soo langh te verblijven, tot dat het lichaem vanden afghestorven soude begraeven zijn. Ende haere Suster met d'andere vrienden praemden haer vertoevinghe stercker, door dien dat de perijckelen vanden wegh vermeerderden: want de landts-lieden met hun goet van alle kanten naer Wassenbergh quaemen, om de moetwilligheyt der soldaeten t'ontkomen. Hier door nochtans en wiert *Agnes* niet beweeght om haer voornemen te veranderen: maer gaf last aen haere Suster, om tegen den volghenden dagh eenen voerman te bespreken, die haer naer Ruremonde soude voeren, geenſins twijffelende of den Moederlijcken bystant vande H. Maeget, soude haer beschermen van alle ongheval, ghelijck haer toegeseyt was. Sy vervoeghde by dit betrouwen, haer gewilligheyt, om onderweghen alle ongeluck te lijden, dat konde strecken tot vermeerderinghe van Godts eere ende glorie, ende tot vervoorderinghe van haere saligheyt: bereet zijnde, met overghevinghe van ziele ende lichaem, oock afgestroopt ende uyt-geschudt te worden, ende alle ongeval t'onderstaen, mits dat haere
rey-

reynigheyt, die sy Godt op-gedraeghen hadde, mocht ongehindert blijven.

Sy sat dan op de kerre, bly van gemoet, ende onbevreesst, betrouwende, op den toe-geseyden bystant vande H. Maeghet: ende door Godts ghenade, quam sy den 7. van September geluckelijck te Ruremonde, sonder eenighen quaden mensch t'ont moeten. Als sy te Ruremonde gekomen was, hoorde sy, dat op den selven dagh, ende op den selven wegh, de peerden uytgespannen waeren, die voor ende naer de kerre daer *Agnes* op sat, van *Wassenbergh* naer Ruremonde meynden te komen. Dese ongevallen verstaende ende hier uyt merckende den besonderen bystant vande H. Maeghet loofde sy Godt, ende sijn H. Moeder: ende eyndicht dit verhael met dese woorden. *O Alderverhevenste Koninghinne van hemel ende aerde, waerom slaet uwe hoogheydt haere genaedighe ooghen op my d' alderverworpenste sonderse, inde welcke niet goets en is, maer d' een sonde op d' andere? Hoe ick mijne boosheyt meer kenne, hoe uwe Majesteijt sich meer boocht tot my. Dit klaerlijck insiende, ende mei'er daet gevoelende, en wete niet waer my verbergen van beschaemtheit: dan moet my laeten vallen inden schoot der ghenade. Roepende ende biddende voor dese, ende alle ontfanghen weldaeden, aen my d' alderonweerdighste gedaen, dat die verheven Koninghinne, in ende door het vaderlijck herte, aen Godt eenen eeuwighen liefelijcken lofsangh wil gheven, ende selfaltijt wesen, Amen.*

§. 13. *VVort vande H. Maeghet berispt, over eenighe vergetenthey.*

EEn lieve Vrouwe Beldt moest van Antwerpen naer Ruremonde vervoert worden. Den Biecht-vader hadde aen *Agnes* lanck te voren belast, neerstighlijck te bidden, op dat dit Beldt onder weggen niet en soude veronghelucken, ende in roovers handen komen: Want op dese tijden de weggen soo wel in Brabant, als in Gelder-lant, door de moetwilligheyt der Spaensche ende Hollandtsche soldaeten, seer onvry waeren. *Agnes* hadde aen den Biecht-vader toe-ghefeyt haere ghebeden tot dit opzicht te stieren: maer eenighen tijt dit ghedaen hebbende, verflauwde in dit goet voor-nemen, 't welck sy daer nae gheheelijck vergat.

Van Wassenbergh naer Ruremonde weder gekeert, ende den volghenden nacht in haer ghebedt zijnde, bevont sich buyten ghewoonte verduyftert in haeren gheest, ende hoe seer sy haer ghemoet ondersocht, en konde nochtans de reden van dese vremde dorrigheyt niet achterhaelen. Dese inwendighe verduyfternisse meerderde, als sy op den dagh van onse Lieve Vrouwe Gheboorte de **H**. Communie ontfonck: als wanneer sy tot gheene ghewoonelijcke vereeninghe met haeren Beminden en konde komen. Gheene schult vindende, die soo onghewoonelijcke vervremtheydt tusschen Godt ende haere ziele konde veroorsaecken: nam sy haeren toevlucht tot de **H**. Maghet; haere voor-spraecke versoekende om haer ombekent misdaet te verstaen, 't selve te beteren, ende aldus met haeren Sone inghekeert te worden, die sy d'alder-onweerdighste in't **H**. Sacrament ontfanghen hadde. Sy had-

hadde in dit ghebedt dese inbeeldinghe, dat sy met neder ghesoncken ghemoet, voor de voeten van de H. Maeghet ende van gheheel den hemel, plat ter aerde lagh, smeeckende om van de H. Maeghet, haeren toevlucht in alle bedrucktheydt, verhoort te worden in haer versoeck: Van de welcke sy alsdan straffelijck berispt wiert met dese woorden. *Stelt ghy my uyt uwe gedachten, om wat sorge voor mijn Beldt te draegen, op dat het niet en kome inde handen van mijn vyanden tot verminderinghe van mijn eere: Daer ick altijd besorgt ben om u van uwe vyanden te bevaeren, die rontom u zijn, om u te verscheuren?*

Hier wiert *Agnes* indachtigh, dat haeren Biecht-vader, schier met de selve woorden haer belast hadde, sorghe te draeghen, op dat het Beldt vande H. Maghet van Antwerpen naer Ruremonde ongehindert mochte overkomen: Dat sy op haer ghenomen hadde dit van Godt te versoecken: Dat sy eenighen tijdt, maer slappelijck, dit versoecht, ende daer nae, door haer onachtsaemheyt, gheheelijck vergheten hadde: Daer sy nochtans den voorleden dagh door den bystant vande H. Maghet van alle ongheluck in haere wederkomste soo wonderlijck bewaert was gheweest. Het grondigh insicht van dese plicht, met dese harde berispinghe vermenghelt, verweckte in haer ghemoet een groote droefheyt ende leet-wesen. Sy wierp sich door de Moeder Godts voor de goddelijcke voeten van haeren Saligh-maecker, die sy in't H. Sacrament ontfanghen hadde: Versocht ootmoedelijck vergiffenisse, van dese schuldighe verghetentheyte ende van alle andere ghebreken: ende stierde haere ghebeden voor de bewaernisse van dit Belt, ghelijck den Biecht-vader

ende de H. Maghet verfocht hadde,

Door dese verootmoedinghe wiert sy terstont ver-
troost: inwendighlijk siende, dat haer door de Moeder
Godts, de Benedictie van de H. Dryvuldigheydt
ghegeven, ende te samen vergiffenisse van haere fau-
ten verjont wiert. Hier mede was haere droefheydt
verdreven: maer sy en was evenwel niet gherust, voor
dat sy dit misdaet aen den Biecht-vader beleden, en-
de hier over oock van hem vergiffenisse bekomen
hadde.

XXIV. CAPITTEL.

Wat'er voor ghevallen is in't jaer 1639.

§. 1. *Verstaet hoe aenghen aem de belofte van suyperheyte
aen Godt is.*

DEN Biecht-vader hadde haer belast voor twee
Dochters te bidden, die sich aen Godt souden
opdraeghen. Haer woorden met de welcke sy dese ge-
schiedénisse beschrijft, die eenen sonderlinghen lof
der suyperheyte behelsen, ende uytdrukken hoe aen-
ghenaem dese belofte aen Godt is, verdienen hier ge-
stelt te worden. Sy schrijft aldus:

*Den 24. Februarij s'nachts. Ick sagh de H. Dryvuldigheyte
in eenen seer hoogh-verheven throon, met een seer groote
menighte van hemelsche Geesten, in de goddelijcke Lof-san-
gen opgetoogen: Ende twee Bruyten, die van dese geesten,
door de handen van de Moeder Godts, aen Godt den Sone ge-
offert wierden. Den Sone Godts stont op, ende ontsonck dese
Bruyten met blyschap: ende geleyde die tot sijnen Vader. Al-
daer wierden dese in't Vaderlijck herte omhelst, met den bant
der*